

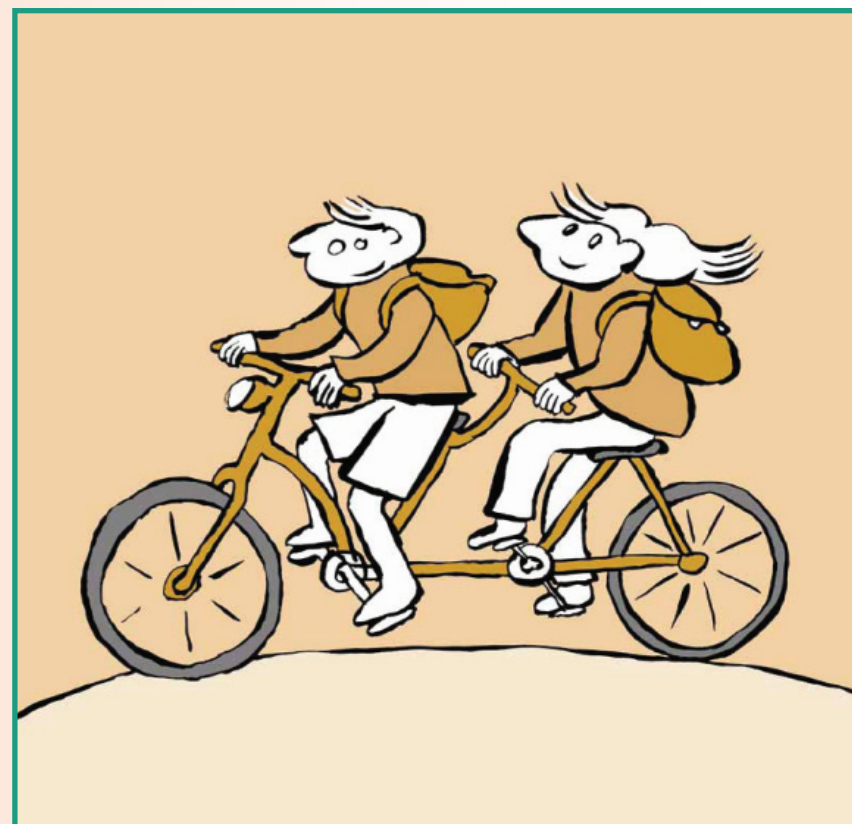
KERÉKPÁRRAL AZ ISKOLÁBA

A KERÉKPÁR TÖRTÉNETE, SZEREPE A MAI
ÉLETÜNKBEN, A BIZTONSÁGOS KÖZLEKEDÉS
SZABÁLYAI

Készítette: Wágner Éva

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

A 5. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I. a) Mire jó a kerékpár?					
A)	A tanulók beszélgetnek arról, hogy mire használjuk mi, és még mire lehet használni a kerékpárt. 5 perc	Emlékezet, kreativitás, korábbi ismeretek mozgósítása, együttműködési képesség	1. Kooperatív tanulás – ötletroham 2. Csoport szóforgó		P1 (Mire jó a kerékpár?) vastag filcek, papírlapok
I. b) A kerékpár és története					
A)	A kerékpár kialakulásának története – tablót készítenek csoportmunkában. A tábló címe lehet például a következő: „A drótszamártól a mountain-bike-ig”. Előzetes gyűjtés: fotók, újságvivágások, rajzok, szövegek a kerékpár történetével kapcsolatban 20 perc	Szövegértés, ismeretek rendszerzése	Kooperatív tanulás – tablókészítés		P2 (A kerékpár története) képek, ill. könyvek, színes prospektusok, leírások kerékpárokról, karton, színes filc, ragasztó

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B)	Kerékpár modell(eke)t készítenek, illetve kerékpár részeit bemutatják az osztálynak, modell, kép vagy leírás alapján. 20 perc	Kommunikációs képesség, kezűgyesség	Kooperatív tanulás – tárgykészítés		Képek, ill. leírások kerékpárokról
C)	Közlekedéstörténeti időszakot készítenek: Mikor milyen közlekedési eszközt talált fel az ember a történelem folyamán? 20 perc	Tájékozódás az időben, tájékozódás ismerethordozókban, könyvtárhasználat,	Kooperatív tanulás – mozaik		Szöveg alapján időszalagon a különböző közlekedési eszközök megjelenésének ábrázolása.
D)	Posztereket készítenek, melyeken a diákok bemutatják a kerékpársporttal kapcsolatos érdekességeket. 20 perc	Tájékozódás a médiában és a sajtóban, a napi hírekben Gyűjtés, kreativitás	Kooperatív tanulás – tablókészítés		A gyerekek által választott információ-hordozó

II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA

II. a) Szabályok a közlekedésben

A)	1. A tanulók megbeszélik, hogy ki mit gondol, miért van szükség a közlekedési szabályokra. 2. A gyűjtött szempontokat rendszerezik, az elkészült plakátot bemutatják. 10 perc	A hétköznapi életből származó ismeretek mozgósítása, figyelmes hallgatás	1. Kooperatív tanulás – ötletroham 2. Csoport szóforgó		P3 (Szabályok a közlekedésben)
----	---	--	---	--	--------------------------------

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. b) Kerékpárutak településünkön. (forgószínpad)					
	<p>1. Az iskola környezetéről térképet rajzolnak a tanulók. Bejelölik a veszélyes helyeket, ötleteket gyűjtenek a veszélyhelyzet megszüntetésére 15 perc</p> <p>2. Megoldják a Kerékpáros közlekedést szabályozó közlekedési előírásokat, táblákat tartalmazó munkalapot. 15 perc</p> <p>3. Megoldják a kerékpár legfontosabb részei és biztonsági felszerelése címmű munkalapot 15 perc</p>	Emlékezet, vitakészség, kompromisszum készség, kreativitás, gyakorlati, technikai készség	Kooperatív tanulás – forgószínpad	D1 (Kerékpárutak a településünkön)	P4 (Kerékpárutak településünkön) Csomagolópapír, rajzeszközök Taneszköz, CD A kerékpár biztonsági felszerelése
II. c) A kerékpáros közlekedés érdekességei					
A)	Milyen gyorsan mozog? Feladatlap alapján dolgoznak. 20 perc	Pontosság, figyelem, összpontosítás	Kooperatív tanulás – feladatmegosztás	D2 (A kerékpáros közlekedés érdekességei)	P5 (A kerékpáros közlekedés érdekességei) kerékpár, óra, mérőszalag, adatlap
B)	Kerékpáros ügyességi versenypálya építés. 20 perc	Kreativitás, kerékpár ismerete, szervezőkészség	Kooperatív tanulás – feladatmegosztás		Kerékpár(ok), jelzőbóják a pálya jelöléséhez

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C)	Kerékpártúrát terveznek a település környékére feladatlap alapján 20 perc	Kreativitás,	Kooperatív tanulás – feladatmegosztás	D3 (Adatlap a kerékpártúra szervezéséhez)	Az iskola környezetéről szóló ismertető, várostérkép
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III. a) Segítsük a kisebbeket a kerékpáros közlekedésben					
A)	A tanulók totóhoz, ill. vetélkedőhöz szükséges eszközöket készítenek az alsósok számára kerékpárral és a kerékpáros közlekedéssel kapcsolatban. 25 perc	Ismeretek alkalmazása, kreativitás, empátia	Kooperatív tanulás – feladatmegosztás		P6 (Segítsük a kisebbeket a biztonságos közlekedésben)
B)	Társasjátékot terveznek a tanulók a kerékpáros közlekedéssel kapcsolatban. 25 perc	Ismeretek alkalmazása, kreativitás, empátia	Totó, ill. vetélkedő készítés		
III. b) Értékelés					
A)	A kerékpáros közlekedéssel kapcsolatos fontos tanácsok megfogalmazása az osztály tagjai számára. 10 perc	Lényegkiemelés, szövegalkotás, empátia, autonómia	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P7 (Jó tanácsok a kerékpárral közlekedőknek)

Melléklet

Módszertani ajánlás, fontos információk, tanácsok a pedagógus számára a tevékenységek megszervezéséhez

P1 I. a) MIRE JÓ A KERÉKPÁR?

A csoportok ötletrohammal vagy csoportforgóban összegyűjtenek néhány ötletet, ezeket egy-egy lapra felírják és elhelyezik egy mindenki által látható helyen. Most nem kell teljességre törekedni, ez a feladat segíti a gyerekek előzetes tudásának mozgósítását.

P2 I. b) A KERÉKPÁR ÉS TÖRTÉNETE

Fontos, hogy a csoportok alakításánál figyelembe vegyünk a gyerekek érdeklődését, hiszen akkor várható, hogy a választott témában a rendelkezésre álló időben megszületnek a csoportbeszámolók. Előkészítésként hasznos lenne, hogy a csoportok már korábban megalakuljanak, és ők maguk is készüljenek az órára előzetes gyűjtőmunkával, anyagok, eszközök és könyvek válogatásával. Javasoljuk, hogy a gazdagabb feldolgozás érdekében az ajánlott feldolgozási utak kombinációit válasszuk. Két-három olyan feldolgozási utat biztosan minden iskolában lehet találni, amelyhez a szükséges feltételek megteremthetők. Ebben az esetben a csoportok érdeklődés alapján válasszanak a feladatok közül.

A) A téma feldolgozásához ajánljuk a Közlekedéstörténeti olvasókönyvet (Közlekedési és Vízügyi Minisztérium ingyenes kiadványa az általános iskolák számára). Ha ezzel a kiadvánnyal az iskola nem rendelkezik, a mellékletben elektronikus formában is megtalálhatók a téma feldolgozásához szükséges legfontosabb oldalak. Fel szeretnénk azonban hívni a figyelmet arra, hogy a

feladat más könyvek felhasználásával is megoldható (pl. Park Kiadó: *Képes gyermek enciklopédia*, 1997), és a könyvben való információkeresést nem helyettesíti néhány oldal elolvasása.

- B)** A feladatot olyan esetben válasszuk, ha tudunk a gyerekek számára könnyen hajlítható-alakítható-megmunkálható anyagokat adni, amelyekből a kerékpármodellek megformázhatóak. Erre a célra jól hajlítható drót, az ehhez szükséges szerszámok, esetleg gyurma vagy agyag ajánlható.
- C)** A tevékenység elvégzéséhez olyan könyvtári állományra van szükség, amely segítségével a feladat megoldható. Ha rendelkezünk a Közlekedéstörténeti olvasókönyvvel, akkor annak alapján a feladat megoldható. Sok egyéb kiadvány is létezik, hogy ezek közül mi áll a rendelkezésünkre, az a tervezésnél meg kell nézni az iskolai könyvtárban.
- E)** Ezt a feladatot teljes mértékben a gyerekek előzetes gyűjtőmunkájára alapozzuk. Akkor válasszuk, ha biztosak vagyunk abban, hogy a gyerekek meg tudnak birkózni a feladattal. Az órán az általuk előzetesen összegyűjtött anyagokat dolgozzák fel a csoportok.

P3 II. a) SZABÁLYOK A KÖZLEKEDÉSBEN

A témához bevezető tevékenység azért fontos, mert lehetőséget ad arra, hogy felmérjük, mi mindent tudnak már a gyerekek a kerékpáros közlekedéssel kapcsolatban. Különösen fontos az, hogy a gyerekek maguk próbálják megfogalmazni, hogy a közlekedés esetében miért van szükség a szabályokra. Akkor számíthatunk arra, hogy be is tartják majd a megismert szabályokat, ha megértik azok fontosságát, és azt, hogy itt személyes biztonságukról és mások testi épségéről is szó van.

P4 II. b) KERÉKPÁRUTAK TELEPÜLÉSÜNKÖN

Ebben a tevékenységben a felkínált alternatívák mindegyikével foglalkoznak a csoportok. A forgószínpad szervezés azt jelenti, hogy a leírt tevékenységekhez szükséges eszközöket és anyagokat egy-egy munkahelyre összekészítjük, és a gyerekcsoportok a rendelkezésükre álló idő leteltével a munkahelyek között vándorolnak. A csoportok 3-4 főből álljanak. Szervezzünk két kört, így ugyanaz a tevékenység két-két helyen zajlik majd egyidejűleg. Ha a kerékpár biztonsági felszereléseivel foglalkozó csoport számára csak egy munkahelyet tudunk berendezni, ezen a helyen a két kör „összeérhet” itt mindig két csoport dolgozik majd egyidejűleg. Az A csoport feladatát a helyszínen dolgozó gyerekek egymástól átvéve folytatják, így a forgások végére lesz végleges az iskola környékének veszélytérképe. Ennek a feldolgozási módnak az az előnye, hogy az egymást követő gyerekcsoportokban meglévő elképzelések, tudások egy munkában összegződnek, lehetőség van a munka kiegészítésére és más szempontok megjelenítésére is. A forgást úgy szervezzük, hogy az A) munkahelyen kezdő csoportot úgy válasszuk meg, hogy az iskola közvetlen környezetének térképét meg tudják rajzolni. Ha ez a térkép túl bonyolult, például nagyvárosi iskoláról van szó, akkor előzetesen adjuk

meg a csoportnak az iskola környezetének vázlatos térképét. A hangsúly a veszélyes helyek megtalálásán, és a veszélyhelyzetek megszüntetésére kitalált ötleteken, tanácsokon van. Ha kiderül, hogy van olyan helyszín az iskola közvetlen környezetében, ahol a közlekedés szabályozása miatt keletkezik veszély, beszéljük meg a gyerekekkel, hová kell fordulni a közlekedési rend javasolt módosításával.

A kerékpár biztonsági felszerelések között nemcsak a kerékpáron lévő felszereléseket készítjük, de gondoljunk a kerékpározó által viselt védőfelszerelésekre is. Ha ezek közül néhányat nem tudunk beszerezni, akkor ezeknek legalább a képét vagy a rajzát készítjük oda a munkahelyre.

P5 II. c) A KERÉKPÁROS KÖZLEKEDÉS ÉRDEKESSÉGEI

A felsorolt tevékenységek közül az iskola adottságainak és a gyerekek érdeklődésének megfelelően válogassunk. Ha az A) és a B) tevékenységek megszervezésére vállalkozunk, kérhetünk segítséget a szervezésben, ill. lebonyolításban a szülőktől is.

A) Ezt a feladatot csak akkor szervezzük meg, ha van az iskola közvetlen közelében (legjobb, ha az iskolaudvaron), olyan helyszín, ahol nincsen forgalom. Jelöljük ki egy adott hosszúságú útvonalat, pl. 100 métert vagy 50 métert, és mérjük meg a gyerekek, hogy mennyi ideig tart, amíg ezen a távon végighalad egy kerékpár, ha a lehető leglassabban halad, ha szokásos utazási tempóban halad, és azt is, ha a lehető leggyorsabban mozog. A mérési adatokból számítsák ki, hogy egy mindenki által ismert, lehetőleg naponta bejárt útvonalat mennyi idő alatt tennének meg a kerékpárok.

B) A kerékpáros ügyességi verseny megszervezésére ott vállalkozzunk, ahol sok gyerek jár az iskolába kerékpárral,

így bárki részt vehet a versenyen, aki indulni szeretne. A résztvevők várható számától függően alakítsuk ki az ügyességi pálya hosszát, hogy mindenki végig tudjon rajta menni a rendelkezésre álló időben.

- C) A kerékpártúrát csoportokban készítsék el a gyerekek. Adjunk a csoportoknak az iskola környezetét bemutató könyvet, leírásokat, ha ezt a feldolgozást választjuk. Az elkészített terveket a csoportok adják körbe egymásnak, és értékeljék egymás munkáját. Ebben az esetben az értékelés ideje is benne van a csoportmunka idejében. Ha ötnél több csoport van az osztályban, akkor az értékelés idejét rövidíthetjük azzal, hogy két kört is szervezünk. Ez a rövidítés akkor is hasznos lehet, ha a munka során úgy látjuk, hogy a gyerekek igénylik az előírt idő nagyobb részét a munka végzésére. Ekkor csak egy-egy csoport pár értékelje egymás munkáját, s az elkészített terveket tegyék ki az osztályban, hogy mindenki elolvashassa többi csoport munkáját is.

P6 III. a) SEGÍTSÜK A KISEBBEKET A BIZTONSÁGOS KÖZLEKEDÉSBEN

Ha mind a két tevékenységet megszervezzük, akkor a gyerekek érdeklődésük alapján válasszanak a lehetőségek közül. Szervezzük meg, hogy az elkészített totót, ill. játékot az alsósok vagy az óvodások ki is próbálhassák.

P7 III. b) JÓ TANÁCSOK A KERÉKPÁRRAL KÖZLEKEDŐKNEK

A tevékenység lezárásaként minden csoport fogalmazzon meg, és írjon föl egy lapra egy-két fontos tanácsot a biztonságos kerékpáros közlekedéssel kapcsolatban. Az elkészült lapokat tegyék föl a táblára, és egy-egy mondatban indokolják is meg a választásukat, ha ez szükséges.